

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Poenitentiario In Ecclesia Cathedrali constituendo. Cap.
Decimvmnonvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

Si autem errores, scandalaq. in populo diffeminauerit, tam si prædicauerit in ipsis ecclesijs episcopi, quam regularium, ei prædicationis officium interdicitur. dicto §. si vero. Et quia solent laici in eos prædicatores insurgere falsis informationibus, dignus est, qui verbum Dei in ecclesia seminat, vt protegatur, & defendatur, quare procuret episcopus in fauore ipsorum prædicatorum, ne quis eorum calumniose, & iniurie vexetur, iniusteque molestetur; sed contra vexantes procedat. † Cum autem episcopi per se ipsos prædicant (vt tenentur) iuxta præfatos canones, vel publice coram se prædicare faciunt, alius prædicator ea hora silere debet per extrau. Bened. xj. inter cunctas, de priuil. §. caueat tamen, cum sit dignum minorem maiori, & inferiorem superiori in hac parte deferre. Ipsi etenim & omnes parochi in sua diocesi, & ecclesijs parochialibus, diebus Qua-

dragesime, Aduentus, Ieiuniorum, & Dominicis, festiuis, aliisque diebus hoc munus prædicandi impleant, adimplerique faciant, iuxta præcitatum c. 4. sess. 24. & cap. 7. & sess. 22. de sacram. Miss. c. 8. Aliquem autem sub nomine regularium extra claustra, & obedientiam viuentem ad prædicandum, aut presbyterum secularem non admittat nisi fuerit notus, & moribus, & doctrina probatus, nec sub pretextu cuiuscunq. priuilegij, antequam sedes Apostolica consulatur, d. cap. 2. §. caueant præterea. Quæstoribus, & eleemosynariis omnino prohibendo hoc officium. §. quæstores Laicos retrahat etiam sub pœna excommunicationis, de hæret. cap. cum ex iniuncto, & de expensis prædicatori faciendis, eleemosynisque præstandis, aliisque necessariis attendatur consuetudo, quam vt laudabilem approbat canon eiusd. Conc. ead. sess. 24. cap. 4. &c.

DE POENITENTIARIO IN ECCLESIA

Cathedrali constituendo.

CAP. DECIMVMNONVM.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**oenitentiarie officium magnū in curia Romana. Reformatū a Pio V. nu. 2. Philippus Boncompagnus Cardinalis Sancti Sixti magnus Pœnitentiarius laudatur, nu. eo.
- 2 **P**oenitentiarij deputati in ecclesijs vrbium a quibus absoluant.
- 3 **P**oenitentarius in ecclesia cathedrali deputandus est ex Conc. Trid. & is qualis esse debeat. nu. 7.
- 4 **E**cclēsia certos casus aliquibus reseruandos retinuit.
- 5 **E**piscopus habet potestatem reseruandi sibi casus, nu. eo.
- 6 **P**rebenda de proximo vacatura concedenda est Pœnitentiario deputato.

H 3 Pp

- 18 *Pœnitentiarius deputatus in visita-
tione examinandus est.*
9 *Pœnitentiarius deputatus ab episcopo
a quibus non absoluit pœnitētes. Et*

qd existētes in articulo mortis. n. 16.
11 *Constitutus in articulo mortis, quā-
do quis dicatur. Et de modo iniun-
gendi pœnitentiam ibid.*

Potestatem amplissimam ligandi,
& soluendi Petro Apostolo
dñs noster Iesus Christus p
illa verba; Quodcumq. liga-
ueris. Matth. c. 16. & suis successorib⁹
dedit. c. ad Apostolicæ. §. nos itaq. de
re iudic. lib. 6. clem pastoralis in fine.
1 **cod. tit. †** Hanc potestatem animas solu-
endi, in foroque pœnitentiāli dispē-
fandi Summus Pontifex Christi Vica-
rius, & Principis Apostolorum suc-
cessor: alicui ex suis Cardinalibus cō-
mittit qui Summus Pœnitentiarius
Ecclesiæ Romanæ dicitur, & totius
orbis, qui, & alijs hoc munus subdele-
gat exercendū in ecclesijs Urbis, quæ
hodie sunt in ore omnium, licet qua-
tuor principales. & ipse per suam si-
gnaturam in multis dispensat; per ver-
ba tamen differentia a signatura San-
ctissimi Do. Papæ. Ille enim dispen-
sat p verba: Fiat in forma: hic vero p
verbum Placet ita Pet. Rebuff. de si-
gnat. 2. part. nu. 21. cum seq. & de di-
pens. nu. 35. & vt dicit Gomef. in
procem. regul. cancell. primitus hoc
2 officium apud multos cōsistebat. † Sed
cū omnis potestas ex multitudine of-
ficialium forte, & in curia tēporis dila-
tata extra terminos fuerit, expediens
fuit hoc officium in multis extensum
magis, vt nunc videmus, reformari, &
& sanctæ mem. Pius V. Pontif. Max.
qui totis viribus nixus fuit cuncta ad
pristinam integritatem restituere, ipsū
officium reformauit, vt patet in suis
Apost. litt. super ea re cōfectis incip.
In omnibus rebus. an. 1569. pont. sui

4. & in aliquibus prius Pius III. i. n. 1.
alijs incip. In sublimi Beati 1561. an.
3. vbi sede vacante in foro fori quie-
scit officium §. volumus. erectū hoc
officium frequentius per S. R. E. Car-
dinales, sicuti hoc anno. 1579. cum
vacauerit per obitum magni Cardina-
lis Hosij, summa prudentia, singula-
riq. vigilantia ad illud exercendum
assumptus fuit Illustrissimus dom.
Cardinalis Philippus Boncōpagnus
sanctissimi Domi. nostri Papæ ex fra-
tre nepos Tituli Sancti Sixti, morib⁹,
virtute, fide, integritate, & zelo hono-
ris ecclesiæ quā maxime insignitus,
& dominus meus obseruandissimus.
† Ad instar igitur pœnitentiariorū in
ecclesijs Urbis deputatorū, qui absol-
uunt omnes venientes ad Curiam Ro-
manam a peccatis, & sententijs episco-
po reseruatis. Floren. in sum. 3. part.
tit. 17. c. 14. vt qui tam ex longinquis
partibus veniunt ad venerandam urbem
(in qua principes Apostolorum Pe-
trus & Paulus sanguinem pro Christi
nomine largissime effunderunt; de qui-
bus dicit gl. in extrauag. execrabilis
in verb. Romanæ. de præb. Ipsam vr-
bem Apostoli Petrus, & Paulus vna
die pro merito, loco vno pro gloria,
sub vno persecutore pro pari virtu-
te cōpassi glorioso cruore martyrij
Christo domino consecrarunt, per
quos Romæ euangelium resplēdit,
& ecclesia religionis sumpsit exor-
dium in extrauag. dudum. clem. 7. de
pœnit. & remiss. c. 4. sacrosancta. 22.
dist.) remedium suarum animarum
& sa-

& salutem inueniant, sicque consolati ad proprios lares remeare possint. Et qui pœnitentiarij in anno Generalis Iubilei maiorem inueniuntur habere potestate absoluendi: Alexander Sextus in anno Iubilei, licet omnes casus concefferit, voluit tamẽ, quatuor esse eis referuatos, in quibus non haberet potestatem: in suis litteris incip. Pastoris æterni. 1499. an. 8. † Sicq. vt plenus omnium saluti consultum sit, prouiso in ecclesia de lectore Sacræ scripturæ, verbi Dei prædicatore, vt satis in superioribus vilum est, quia frequentius occurrunt confessiones casuum referuatorum, a quibus inferiores absoluere nequeunt, ne inter medium temporis pro salute animarum interponatur, Statutũ est in omni ecclesia cathedrali esse pœnitentiarium eligendum, qui a referuatis casibus episcopo absoluat pœnitentes ex decreto Conc. Trid. sess. 24. de reformatione. c. 8. §. in omnibus ecclesijs. Nam nulli dubiũ est esse multos casus pœnitentiales, de quibus infra suo loco dicemus. & Dom. Petr. lib. 4. cap. 24. num. 11. episcopumq. habere ius referuandi sibi casus, a quibus nullus inferior absoluere potest, ex alio decreto eius. Conc. sess. 14. de sacram. pœnit. can. 1. neq. vigore cuiuscunq. priuilegij, etiam propter mare magnũ mendicantibus concessum. Quod est notandum, ne sub prætextu primæ confessionis maris magni, seu alterius confratariæ, seu sodalitatis, aliquis maxime regularis in ipsis se intromittat in pœnitentiam suæ animæ.

5 Namq. ecclesia sancta spiritu Dei reſta, propter authoritatem conseruandam nec non singulorum potestatem, & iurisdictionem denotandã certos ca-

sus in foro cõscientiæ referuauit nõ ab omnibus relaxandos, sed episcopis tantummodo retinuit, & alijs iurisdictionem ordinariam habentibus. Est enim absolutio ipsa sacramentalis, actus iudicialis ead. sess. can. 9. & ideo non nisi in subditos exercenda. Couenitq. pro reformatione ecclesiasticæ disciplinæ, vt sicut sunt episcopi, presbyteris, superiores. sess. 23. eo. Conc. de sacr. ord. can. 7. sic etiam certã in foro pœnitentia maiorem alijs habent potestatem, & authoritatem alijs denegãdi casus quos sibi tantummodo volunt esse referuatos. † Huic deniq. pœnitentiario sic deputato, iuxta idẽ Cõc. vt melius, & libentius suo muneri satisfaciat, debet episcopus prouidere de aliqua præbenda de proximo vacatura, nec caret priuilegio; dũ .n. confessiones pœnitentium audit, si est canonicus, vt præses in choro habet. eo. c. in fine, quia dignus est operarius mercede sua. Matt. c. 10. ex illo est Apostoli. quis militat suis stipendijs vnquã; Quis plantat vineã, & de fructu eius nõ edit; Quis pascit gregẽ, & de lacte gregis nõ manducat; ex authoritate legis Moÿsis. Deut. 25. Nõ alligabis os boui trituranti. hæc 1. ad Cor. c. 9. Si nos vobis spiritualia seminamus, magnum non est, si nos carnalia vestra metamus. † Is tamen pœnitentiarius deputandus non ad nutũ eligat, sed sit magister, vel doctor, vel licentiatus in theologia, vel in iure canonico, ac ætatis annorum quadraginta, seu aptior pro loci qualitate, ex præscripto eiusd. Conc. c. 8. cũ nulli sacerdotum liceat canones ignorare. 38. dist. c. nulli. quia ipsorum arbitrio pœnitentia tempora referuantur. 26. quæst. 7. cap. tempora. &

c. hoc sit positū, & nō secundū rigore antiquorū canonū, nō tamen dimittendo totum tēpus pænitiæ gl. in in d. c. hoc sit positum. per c. si is qui prælatus. 23. q. 4. considerādo circumstantias peccatorum, & pænitiū. Aluar. Pelag. de plant. eccl. li. 2. c. 27. col. 4. in fine. cum iusta causa faciat minui pænitiā, secundum Navar. in Man. c. 26. nu. 21. & num. p̄ced. quando pænitens recusat accipere pænitiā; & ponit aliqua

8 Domi. Pavi. in hoc tract. 2. part. q. 8. nu. 80. & nos infra suo loco. † Et in visitatione examinetur etiā ipse pænitiarius: an suum officium sollicitē, deuote, & assidue p̄stet, ornatus omni modestia, honestatem, & venerationē p̄ferendo, ac de eius vita, moribus & qualitatibus vt quam alijs paratus est p̄stare, ipse in se puritatē conscientiaē habeat, & nō aliud intēdat nisi munus p̄stitum exercere p̄ Dei gloria, & ad salutem animarū, quarū cura admodū difficilis est propter damnum quod imminet, si minus bene exerceatur (q̄ absit) & vbi maius periculū intenditur, ibi proculdubio plenius est consulēdum c. 3. de elect. lib. 6. & si de periculo animarum aliquando agitur, tutior via est eligenda. c. excommunicatorū. 23. q. 5. c. illud. §. licet autē. de cler. excō. vel de pos. min. † Sed hic licet generaliter constituatur, nisi expressius detur, in quinque non absoluit. Primo in sollempni pænitiā imponenda. c. accedētibus de excō. p̄la Secūdo vbi excommunicatio est cōtracta. c. peruciat de sent. excōmunic. Tertio stante irregularitate, per ea, quæ dicit Card. in cle. dudum. §. statuimus. de sepult. Quarto

in incēdiarijs. 23. q. 8. c. si quis membrorū. & c. pessimā. vbi cōtra istos est terribibilis tex. cuius dispositionē episcopus caueat relaxare, nisi damnum voluerit restituere, & anno abstinere ab officio episcopali, & contra quos quādo sit lata excōmunicatio ipso facto, vel inferenda. Navar. in Man. c. 17. nu. 100. fol. 217. Et quinto stāte consuetudine, q̄ certa crimina ad episcopi iudiciū referant. de pen. dist. 1. c. in actione. cū seq. & c. p̄sbiter. 26. q. 6. ad quæ multa dicit ipse Navar. in c. 27. nu. 256. eiusd. Man. & infra aliō loco plenissime dicemus. Quia vbi ambiguū, & difficile foret iudiciū, ad superiorē episcopū acceditur. arg. not. tex. in c. per venerabile qui fil. sint legit. Et ideo quā pænitiā alicui in foro conscientiaē episcopus imponit, nullus inferior relaxare potest. de maior. & obe. c. cum inferior. licet ipse impositā a sacerdote possit dimittere. 21. dist. c. inferior, & quādoq. ex causa minuit pænitiā datam a Papa gl. fi. 27. q. 7. cap. tempora. Card. in clem. 1. §. 1. 12. quæst. de pænitiā & remiss. Vnde, vt est dictum per nullā quālibet generalem approbationem confessoris, censetur esse data potestas casuum reseruatorum. Vt not. in capitulo si episcopus de pænitiā & remiss. lib. 6. vbi Ioan. And. enumerat. alios casus, a quibus simplex sacerdos generaliter approbatus non absoluit. † Quamuis in necessitatis casu tā in p̄dictis, quam in alijs, vbi aliter subueniri uō potest pænitenti, generaliter absoluat. 2. q. 5. c. fin. & est cōmunis p̄actica, etiā a censuris. de offic. ordin. c. pastoralis. vers. ad quod dicimus. & in Conc. Trid. sess. 14. de sacra.

facra. penit. c. 7. vbi in fine dicitur. In ecclesia Dei semper custoditū fuisse, vt nulla sit reseruatō in articulo mortis, atq. ideo omnes sacerdotes quoslibet p̄nitētes a quibusuis peccatis, & cēsuris absoluere possunt, & tex. Conc. ad propositū adducit etiā
 11 Nauar. eod. c. 27. nu. 271. vers. 6. † Sed quę rimus quādo dicatur quis in articulo mortis constitutus, respondetur ex veriori opinione, stari arbitrio boni viri, qui iudicabit ex illa infirmitate potius mortē, quā vitā esse eum habiturum, de alijs debent attendi circumstantiæ: si communiter eueniat mors. gl. in d. cap. pastoralis. tab. absolutio. 1. num. 33. vnum verbum Flor. in sum. 1. part. titulo 10. capitul. 3. §. 5. Iason. in l. 1. §. is videtur col. pen. ff. si quis iud. non obtemper. & in l. si quis posthumos. §. si filium. n. 44. ff. de lib. & posth. Fely. in eod. c.

pastoralis. Petr. Ger. sing. 12. Nauar. 26. Man. num. 31. vers. 23. & qualiter fiet absolutio quo ad Deum, & an intelligatur absolutus quo ad ecclesiam, quando fuit denunciatus excommunicatus, quod non sepellitur in ecclesia. Viguer. in cathol. Instit. de sacr. ord. §. 1. versiculo 18. cogitabis, & nota quod iniungitur semper quod superueniendo ex eo periculo mortis, se præsenteret superiori, a quo infirmitate cessante absolendus erat. Syl. eod. verb. num. 3. arg. c. de cætero, vbi not. de sent. excom. c. quod de his. c. quamuis, eod. tit. & est tex. not. & ibi doct. quando dicitur impedimentum cessare, in clem. 1. §. fin. de p̄n. vbi secundum Abb. pro simili q. est bona glōf. & esto memor, quia ille text. in graui facto multum profuit, in allegationibus est dictum, &c.

DE OFFICIO DIVINO, REVERENTER,

horisq. debitis celebrando in ecclesia.

CAP. VIGESIMVM.

S V M M A R I V M.

1	C ultus Dei est duplex.	8	Genus flexio est signum humilitatis: et variatur secundū personas, nu. 9.
2	Chorus quid sit, & ad quid inuentus.	10	Orandum est genibus flexis.
3	Laiici non debent stare in choro cum clericis celebrantibus.	11	Officiū diuinū in quibus consistat: & dicendum est in ecclesia, nu. 12.
4	Episcopus debet tollere abusus ortos in choro.	13	Clerici dicentes officium, quæ debent attendere, nu. 14.
5	Clerici in choro qualiter stare debent.	15	Officiū quale sit dicendū in ecclesia.
6	Magister chori est deputandus.	16	Beneficiatus vel in sacris constitutus tenetur ad officium diuinum.
7	Officiū magistri chori quod sit.		Clericus